

Захворюваність на туберкульоз у дітей і підлітків в Україні протягом 2019-2021 рр.

Білогорцева О.І.¹, Недоспасова О.П.², Доценко Я.І.¹, Шехтер І.Є.¹

1. ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України», м. Київ, Україна

2. ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України», м. Київ, Україна

Обґрунтування. Епідеміологічна ситуація щодо туберкульозу (ТБ) в Україні залишається складною, оскільки наявна велика кількість хворих, які є джерелом інфікування *Mycobacterium tuberculosis*, що становить особливу небезпеку для вразливих контингентів – дітей і підлітків. 2020-2021 рр. характеризувалися значним погіршенням у роботі системи раннього виявлення, профілактики та лікування ТБ в Україні. Безперечно, це було пов'язано з негативним впливом пандемії COVID-19 на охорону здоров'я загалом і протитуберкульозні заходи зокрема.

Мета. Визначити динаміку захворюваності на ТБ серед дітей за період 2019-2021 рр.

Матеріали та методи. Проаналізовано динаміку захворюваності на ТБ у дітей різних вікових груп за період 2019-2021 рр. Дослідження виконано коштом держбюджету.

Результати та їх обговорення. Вищезазначені причини призвели до різких коливань захворюваності на ТБ населення країни: зниження у 2020 р. порівняно з 2019 р. на 30,3 % (із 49,2 до 34,3 на 100 тис.) і зростання у 2021 р. на 3,5 % (із 34,3 у 2020 р. до 35,5 у 2021 р. відповідно). Захворюваність дітей до 14 років знизилася у 2020 р. на 34,8 % (із 8,9 до 5,8 на 100 тис.) і зросла у 2021 р. на 24,1 % (із 5,8 до 7,2 на 100 тис.). Підлітків (15-17 років) – на 27,5 % у 2020 р. (із 19,3 до 14,0 на 100 тис.)

і продовжувала знижуватися у 2021 р. на 16,4 % (із 14,0 до 11,7 на 100 тис.).

Питома вага ТБ легень із бактеріовиділенням серед дітей (0-14 років) зі вперше виявленим ТБ легень у країні по роках дещо збільшилася та становила 28,8 % у 2019 р., 20,0 % у 2020 р. та 31,6 % у 2021 р., деструкція становила 7,2 % у 2019 р., 6,1 % у 2020 р. та 7,7 % у 2021 р. Частка бактеріовиділювачів-підлітків також збільшилася порівняно з попередніми роками – 50,6 % у 2019 р., 45,9 % у 2020 р. та 59,1 % у 2021 р., частка деструктивних форм ТБ майже не змінилася та становила 30,3; 34,5 та 33,6 % відповідно.

Останніми роками як у дітей, так і в підлітків спостерігається несприятлива динаміка захворюваності на ТБ у бік зростання відсотка поширених форм уперше діагностованого ТБ органів дихання та, відповідно, зменшення позалегенового ТБ й обмежених форм ТБ органів дихання.

Висновки. Зниження захворюваності на ТБ у 2020 р. та зростання у 2021 р. пов'язане з низкою несприятливих об'єктивних і суб'єктивних чинників і свідчить про недовиявлення хворих (особливо дорослих). Негативними ознаками є зростання у 2021 р. відсотка хворих дітей із бактеріовиділенням, деструкцією та збільшення частки поширених форм ТБ органів дихання.